

TREKKERS, TUKKERS EN TRENDS

*TRENDVERKENNING BUITENGEBIED
TWENTE*

Uitgevoerd
door studenten
van
Wageningen
Universiteit

Dia 1

BvdD1

Missc

Dries, Bas van den; 19-10-2011

Even voorstellen...

PROGRAMMA

- Inleiding
- Methodiek
- Resultaten
 - Belanghebbendenanalyse
 - Gebiedsanalyse
 - Trendanalyse
 - Interviews
 - Aanbevelingen
- Conclusie

- Presentatie 30 minuten
- Vragen na afloop

INLEIDING

METHODIEK
RESULTATEN
CONCLUSIE
VRAGEN

INLEIDING

- Academic Consultancy Training
 - Master-fase
 - Goede oefening
- Opdrachtgever: BGO's Twente

- Belang van dit onderzoek
 - Ontwikkelingen
 - Anticiperen
- Doel van dit onderzoek
 - Trends in buitengebied in kaart brengen
 - Gemeente adviseren over omgaan met trends

INLEIDING

■ Onderzoeksvragen

- ‘Welke trends komen er op het buitengebied van Twente af?’
- ‘Moet de gemeente anticiperen? Zo ja, hoe?’

INLEIDING
METHODIEK
RESULTATEN
CONCLUSIE
VRAGEN

METHODIEK

- Projectvoorstel
- Literatuuronderzoek
 - Belanghebbendenanalyse
 - Gebiedsanalyse
 - Trendanalyse
- 15 interviews
- Verwerking interviews
 - Wat verandert er in het buitengebied als gevolg van trends?
 - Door wie moet geanticipeerd worden en hoe?
 - Wat is de rol van de gemeenten?
- Conclusie en aanbevelingen

We zijn er klaar voor...

← Planning

↑ Brainstorm

Op naar Twente...¹²

Essenlandschap rond Markelo

Schaalvergroting

Verbreiding

De molen in Markelo...

Telefonische interviews

Oeps...

You got to move ...

Planning eindrapport

Agenda
Ronde
Interview afsluiting
Structuren
Planning Rapport
Nuttig

Agenda vaststellen
Opzet eindrapport
Planning

Nuttig.

Vrij
- Interview Sander
- Doel van onderzoek
- Feedback
- Conclusies
- Middelen
- Middelen: ongeveer 10.5.6. opzet
Nuttig

WAT

- Interviews uitwerken
- 3 analyses
- Titelpagina
- Referenties checken
- Presentatie maken
- Presentatie geven
- Inleiding
- Conclusie
- H5
- H6
- H7
-
-

WIE

IEDEREEN

Sander
Judith +
Sander
Sara
Rosa
Marek
Judith begint, Kim eindigt
Judith, Sara, Kim
Hans, Sander
Sara, Maria

WANNEER

VANDAG

DI 54

Do
Do Vrijdag
Vrij Ma
D

Do
- 15
Di
No

DRAFT versie versturen? Wanneer? Hoe perfect
- duidelijke antwoorden

Inleiding
Wat heb je gedaan
Wat heb je niet gedaan en waarom

STAPLES

INLEIDING
METHODIEK

RESULTATEN

- BELANGHEBBENDEN-
ANALYSE
- GEBIEDSANALYSE
- TRENDANALYSE
- INTERVIEWS
- AANBEVELINGEN

CONCLUSIE
VRAGEN

BELANGHEBBENDENANALYSE

- Europa en Nederlandse overheid
- Provincie Overijssel
- Waterschap
- Gemeenten
- Agrariërs (en LTO)
- Niet-agrarische bedrijven
- Natuur- en milieuorganisaties
- Burgers in het buitengebied
- Toeristen
- Paardenhouderij

GEBIEDSANALYSE (1)

- Geografie
- Landschapstypen
- Infrastructuur
- Waterwingebieden
- Reconstructie
- Kwetsbare gebieden
- Agrarische structuur
- Verbreding
- Toerisme

GEBIEDSANALYSE (1)

- Geografie
- Landschapstypen
- Infrastructuur
- Waterwingebieden
- Reconstructie
- Kwetsbare gebieden
- Agrarische structuur
- Verbreding
- Toerisme

GEBIEDSANALYSE (2)

Agrarische structuur

■ Bedrijfstype

- Twente: 70% graasdierbedrijf (NL: 50%)

■ Bedrijfs grootte

- Twente: 63 nge
- Overijssel: 68 nge
- Nederland: 101 nge

■ Leeftijd ondernemer en opvolging

- Percentage 50+: Twente: 62%, NL: 58%
- Percentage 50+ zonder opvolger: Twente: 41%, NL: 42%

■ Conclusie: Kleine bedrijven en afname aantal bedrijven

GEBIEDSANALYSE (3)

Recreatie en toerisme in Twente

- 50 miljoen bezoekers per jaar
- Besteding: 1,3 miljard euro
- Werkgelegenheid: 16.600 banen
 - T.o.v. landbouw: 11.750 banen (Bron: LISA 2010)
- Reden bezoek: Natuur en Landschap
- Agrarische verbreding: 33% recreatie
- Conclusie: Toerisme groeiende economische sector

TRENDANALYSE (1)

■ Beleid

- Europese Unie
- Rijksoverheid
- Provincie
- Gemeenten

■ Wereldwijd

- Economische ontwikkelingen
- Vergrijzing en overige bevolkingsontwikkelingen
- Klimaatverandering
- Biobrandstoffen

■ Overige trends

- Boomkwekerijen
- Verburgering, verpaarding, niet-agrarische bedrijven
- Behoud landschap

TRENDANALYSE (1)

■ Beleid

- Europese Unie
- Rijksoverheid
- Provincie
- Gemeenten

■ Wereldwijd

- Economische ontwikkelingen
- Vergrijzing en overige bevolkingsontwikkelingen
- Klimaatverandering
- Biobrandstoffen

■ Overige trends

- Boomkwekerijen
- Verburgering, verpaarding, niet-agrarische bedrijven
- Behoud landschap

TRENDANALYSE (2)

Trends in beleid EU

- Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)
 - Pijler 1 Basisinkomenssteun
 - Pijler 2 Plattelandsontwikkeling
 - Marktwerving

- Duurzaamheid, milieu en landschap
 - Voorwaarden milieu, voedselveiligheid, natuur, etc.
 - Bemestingsnormen aangescherpt
 - Kwaliteit oppervlakte- en grondwater

TRENDANALYSE (3)

Trends in beleid EU

■ Conclusie

- Minder subsidies en premies
- Marktwerving
- Fluctuerende prijzen
- Beperking door mestbeleid
- Concurrentiepositie Nederland? Twente?

EFFECT VRIJE MARKT

Dit is eerder gebeurd!

■ VS: **afschaffing minimumprijs**, minder subsidies:

- 2009 melkprijs ingestort
- Grote fluctuaties
- Veel bedrijven gestopt

TRENDANALYSE (4)

Trends in vergrijzing en bevolkingsgroei

■ Landelijk

- Aandeel 65-plussers: 2009-2040 van 15% naar 26%
- Bevolkingskrimp
- Meer vergrijzing in landelijke gebieden

■ Twente

- Ook vergrijzing!
- Aandeel 65-plussers groeit
- Stedenband: 2,5% tot >5% groei
- Buitengebied: $\pm$ 5% krimp
- Totaal Twente: tot 2025 groei, daarna krimp

TRENDANALYSE (5)

■ Conclusie

- Landbouw: afzet verandert, verschuiving soort producten
- Minder agrariërs
- Gemeenten: Bevolkingskrimp bekend/ontkend?!

TRENDANALYSE (6)

Verburgering en verpaarding, niet-agrarische bedrijven

■ Oorzaken

- Vrijkomende agrarische bebouwing
- Groeiende welvaart
- Goedkope hectares

■ Conclusie

- Verstening
- Verrommeling
- Stijging grondprijzen
- Karakteristiek landschap verloren?!

INTERVIEWS (1)

- Ministerie EL&I
- Provincie Overijssel
- Gemeenten
- LTO Noord
- Planbureau van de Leefomgeving
- Waterschap
- Dienst Landelijk Gebied
- Gebiedscoördinatoren
- Gebiedsmakelaar
- Adviesbureaus plattelandontwikkeling
- Ervenconsulent
- Melkveehouder

INTERVIEWS (2)

Wat gaat er veranderen in het buitengebied van Twente naar aanleiding van de trends?

■ GLB

- Onduidelijkheden
- Criteria inkomenssteun
- Afschaffing melkquotum

■ Melkveehouderij

- Veel potentiële stoppers
- NL slechte concurrentiepositie?
- Vraag naar zuivel zal blijven stijgen
- Schommelingen in melkprijs

INTERVIEWS (3)

Wat gaat er veranderen in het buitengebied van Twente naar aanleiding van de trends?

■ Schaalvergroting

- Mestbeleid
- Maatschappelijke weerstand
- Verwerkende industrie

■ Verbreding

- Agrariërs of burgers
- Streekproducten
- Recreatie

■ Ondernemerschap

INTERVIEWS (4)

Wat gaat er veranderen in het buitengebied van Twente naar aanleiding van de trends?

- **Burgers**

- Wenselijkheid?
- Interactie boer en burger

- **Landschap en Natuur**

- Beperkend voor landbouw?
- Subsidies

- **Al met al: positief!**

INTERVIEWS (5)

Door wie moet geanticipeerd worden en hoe?

GLB en subsidies

- LTO en ondernemers
- Ontwikkelingen bijhouden
- Gemeenten en Provincie
- Informatievoorziening

Schaalvergroting en VAB

- Agrarisch ondernemers
- Marktwerving
- Initiatief
- Gemeenten
- Snelle procedures
- Ruimtelijke kwaliteit
- Concrete visie

INTERVIEWS (6)

Door wie moet geanticipeerd worden en hoe?

Verbreiding

- (Agrarisch) ondernemers

- Marktwerving

- Initiatief

- Gemeente

- Snelle procedures

- Kaders

- Regio

- Streekproducten

Ondernemerschap

- Agrarisch ondernemer

- Marktwerving

INTERVIEWS (7)

Door wie moet geanticipeerd worden en hoe?

Landschap en Natuur

■ Gemeenten

- Redelijke compensatie onderhoud
- Samenwerking om subsidie aan te vragen

■ Provincie

- Lobbyen voor EU-gelden

AANBEVELINGEN (1)

Wat is de rol van de gemeenten?

- Regionale samenwerking
- Gemeentelijke visie
- Verdere aanbevelingen

AANBEVELINGEN (2)

Wat is de rol van de gemeenten?

- Regionale samenwerking

- Alle Twentse gemeenten
- Aanvraag subsidies, lobbyen etc.
- Algemene richtlijnen t.a.v. ruimtelijke kwaliteit
- Vergrijzing en krimp bespreekbaar maken
- Kansen voor toerisme?
- Streekproducten

AANBEVELINGEN (3)

Wat is de rol van de gemeenten?

■ Gemeentelijke visie

- Integratie landschap, landbouw, niet-agrarische bedrijvigheid etc.
- Verbreding
 - Snelle procedure aanpassen bestemmingsplan
 - NIET soorten verbreding reguleren
- Schaalvergroting
 - Landschappelijk inpassen
 - NIET ondernemersplan bepalen
- Vrijkomende agrarische bebouwing (VAB)
- Groene & Blauwe diensten

AANBEVELINGEN (4)

Wat is de rol van de gemeenten?

- Verdere aanbevelingen

- Informatievoorziening
- Inschakelen andere partijen
- Krachten bundelen ZWT en NOT
- Goede initiatieven van elkaar overnemen

INLEIDING
METHODIEK
RESULTATEN
CONCLUSIE
VRAGEN

CONCLUSIE (1)

Belangrijkste trends

■ GLB

- Schaalvergroting
- Verbreding
- VAB

■ Landschap en Natuur

- Verburgering
- Verpaarding
- Etc.

■ Vergrijzing en bevolkingskrimp

Rol van de gemeenten

■ Regionale visie

■ Gemeentelijke visie

CONCLUSIE (2)

Laatste opmerkingen

- Geïnterviewden positief over toekomst landbouw in Twente
- Gemeenten niet overgeleverd aan trends!
- Onduidelijkheden takenpakket
- Regionale aanpak

*“Plannen maken is goed,
uitvoeren van die plannen is nog beter”*

(Provincie Overijssel)

BEDANKT!

- Jan ten Tije, Gemeente Wierden
- Marcel Nolten, Gemeente Tubbergen
- Dagmar Essing, Groene Kennispoort
- Meike Sauter, WUR

- Herman Agricola, Expert Alterra, WUR
- Joost Jongerden, Coach, RURale Sociologie, WUR

- Geïnterviewden, en iedereen die medewerking heeft verleend

INLEIDING
METHODIEK
RESULTATEN
CONCLUSIE
VRAGEN

VRAGEN

Heeft u nog vragen?